

INHOUD

VEERTIG JAAR INSTITUUT VOOR FAMILIAAL VERMOGENSRECHT

Prof. Em. ROGER DILLEMANS xi

DE WET VALKENIERS, EEN GEMISTE KANS?

Prof. MIEKEN PUELINCKX-COENE 1

I.	De bedoeling van de wet	1
II.	Betekenis van de wet voor het erfrecht in het algemeen	4
III.	Voorwaarden om een Valkeniersovereenkomst geldig te kunnen afsluiten	5
	A. Welke (aanstaande) echtgenoten kunnen er beroep op doen?	6
	B. Formele vereisten	11
IV.	Inhoudelijke draagwijdte	12
	A. Bedingen die de rechten van de langstlevende beperken	12
	1. Welke rechten kunnen beperkt of afgestaan worden? ...	12
	2. Draagwijdte van de bedongen afstand	14
	a. Afstand van alle erfrechten	14
	i) Gevolgen wat de aanspraak op de concrete reserve betreft	14
	ii) Gevolgen wat de aanspraak op de abstracte reserve betreft	19
	b. Afstand van enkel de reserveaanspraken	20
	c. Afstand van het recht vroegere schenkingen door de andere huwelijkspartner te kunnen betwisten	21
	i) Afstand van het recht inbreng van schenkingen te kunnen vragen	21
	ii) Afstand van het recht inkorting van schenkingen te kunnen vragen	23
	B. Bedingen die de aanspraken van de langstlevende verhogen of wijzigen	27
	1. Bedingen die de aanspraken van de langstlevende verhogen	27
	2. Bedingen die de aanspraken van de langstlevende wijzigen	27
	3. Bedingen die de reserveregeling wijzigen	28
V.	Kan een geldig bedongen Valkeniersovereenkomst ongedaan gemaakt worden?	30

INHOUD

A.	Via wijziging van het huwelijkscontract of van een vroegere wijzigingsakte?	30
B.	Via schenking of testament?	32
VI.	Besluit	34

VRUCHTGEBRUIK VAN DE LANGSTLEVENDE ECHTGENOOT

	Prof. DR. ALAIN VERBEKE	37
I.	Vruchtgebruik – Erfrecht	38
A.	Intestaats-vruchtgebruik	39
B.	Reservatair vruchtgebruik	41
C.	Clausulering	42
D.	Onterving	43
II.	Omzetting	44
A.	Kenmerken	45
B.	Welk vruchtgebruik?	48
C.	Ontvankelijkheid	51
D.	Ten gronde	53
E.	Clausulering	60
III.	Waardering	63
A.	Waardering en finaliteit	63
B.	Wettelijke waarderingscriteria	69
C.	Waarderingsmethodes	74
D.	Conclusie	79

INBRENG EN INKORTING

	Prof. DR. JOHAN DU MONGH	83
I.	Inleiding – De verdeling van de nalatenschap	83
II.	Inbreng	84
A.	Algemeen	84
B.	Inbreng van onroerende goederen	88
1.	Principe: inbreng <i>in natura</i> (art. 859 B.W.)	88
2.	Uitzondering: inbreng door minderneming (art. 859-860 B.W.)	89
C.	Inbreng van roerende goederen tussen bloedverwanten (art. 868 B.W.)	90
1.	Het schattingsmoment van artikel 868 B.W.	90
2.	De <i>ratio legis</i> van artikel 868 B.W.	91
3.	Het geschonken roerend goed kreeg een meerwaarde – Het <i>écart</i> tussen de schattingsmomenten uit artikel 868 en 922 B.W.	92

	a.	Algemeen	92
	b.	De Wet van 22 december 1998	94
	c.	Bedenkingen <i>de lege ferenda</i> over de artikelen 868 en 922 B.W.	99
	4.	Giften van meer dan het erfdeel	104
D.		Inbreng aan en door de langstlevende echtgenoot	106
	1.	Inbreng aan de langstlevende echtgenoot	106
	a.	Inbreng <i>in natura</i>	106
	b.	Inbreng door betaling van een geïndexeerde rente	107
	2.	Inbreng door de langstlevende echtgenoot	112
	a.	Algemeen	112
	b.	Schenking van goederen vatbaar voor inbreng <i>in natura</i>	113
	c.	Schenking van goederen vatbaar voor inbreng door mindere ontvangst: inbreng in waarde	114
E.		Inbreng van schulden	115
III.		Inkorting	115
	A.	Het herstel van de voorbehouden nalatenschap – de opname van de reserve	115
	1.	Algemeen – eenheid van de erfboedel – vaststelling van de reserve in waarde	115
	2.	Opname van de reserve uit de erfboedel via de verdeling	118
	a.	Bepaling van de reserve als <i>pars hereditatis</i>	118
	b.	Herstel van de nalatenschap ten opzichte van de reservataire	119
	i)	Algemeen	119
	ii)	Beschikkingen om niet met vrijstelling van inbreng aan reservataire erfgerechtigden: inkorting volgens de techniek van de inbreng	120
	iii)	Beschikkingen om niet in aanwezigheid van een langstlevende echtgenoot	128
	iv)	Beschikkingen om niet aan derden: inkorting	133
	1°	De vordering tot inkorting – persoonlijke, individuele, deelbare en facultatieve vordering van de reservataire	133
	2°	Tweeledig en zakelijk karakter van de vordering tot inkorting	137
	3°	Draagwijdte en nuanceringen van de inkorting ‘ <i>in natura</i> ’	138
	4°	Bijkomende nuancering van de inkorting <i>in natura</i>	143
IV.		Besluit	150

DE PROCEDURE VAN DE GERECHTELIJKE VERDELING

	Prof. JOHAN VERSTRAETE en JAN FACQ	155
I.	Inleiding	155
II.	Aanstelling van de notaris-vereffenaar	155
	A. Gerechtelijk mandaat	155
	B. Aanvaarding van de opdracht	156
	C. Vereiste van strikte onpartijdigheid van de aangestelde notaris	157
	D. De notaris-vereffenaar controleert zijn bevoegdheid	159
	E. De boedelnotaris beschikt over alle bijkomende bevoegdheden om zijn opdracht naar behoren te kunnen vervullen	162
III.	De notaris-vertegenwoordiger	162
IV.	De notaris-raadgever	163
V.	Diverse stadia in de gerechtelijke verdeling	165
	A. Proces-verbaal van opening van werkzaamheden	165
	1. Uitnodigingen	165
	2. Betrokken partijen	166
	3. Voorbeeld van uitnodiging	167
	4. Verrichtingen bij de opening van werkzaamheden	168
	a. Algemeen	168
	b. Eventuele schorsing van de werkzaamheden	170
	c. Opgelegde of overeengekomen termijnen?	171
	d. Boedelbeschrijving?	172
	e. Over enkele (vaak) voorkomende betwistingen en de zgn. ‘tussengeschillen’	173
	B. De zogenaamde tussengeschillen	178
	C. Staat van vereffening	180
	D. Proces-verbaal van zwaarigheden	181
	1. Uitnodiging	182
	2. Belang	183
	3. Bijeenkomst – proces-verbaal van zwaarigheden – advies van de boedelnotaris	185
	E. Varia	188
VI.	Nabeschouwing	189

LE DROIT FRANÇAIS DES SUCCESSIONS : UNE AVANCÉE RÉFORMATRICE VERS LA MODERNITÉ

	Prof. Dr. FRÉDÉRIQUE FERRAND	193
I.	Introduction	193
II.	La loi du 23 juin 2006 : une réforme en largeur et en profondeur	198
	A. La réforme des libéralités	199
	B. La réforme du droit des successions	202

	1.	Simplification et accélération du règlement de la succession	202
	2.	Davantage de sécurité dans le règlement successoral ...	203
	3.	L'objectif de protéger l'entreprise, entité économique ..	205
III.		La liquidation des successions depuis la réforme française	206
	A.	Nature et régime du partage	207
	B.	Effet du partage et sanction de la lésion	212
	1.	Un classique : l'effet déclaratif du partage	212
	2.	Suppression de la rescision du partage pour lésion.....	213
	3.	Maintien de l'action en nullité du partage	213
IV.		Conclusion	214

DE LANGSTLEVENDE VANUIT EUROPEES PERSPECTIEF

		Prof. Dr. WALTER PINTENS	217
I.		Inleiding	217
II.		Het erfrecht van de langstlevende echtgenoot	218
	A.	De Europese rechtsstelsels	218
	B.	Het Belgisch recht	228
III.		Het erfrecht van de langstlevende partner.....	228
	A.	De Europese rechtsstelsels	228
	B.	Het Belgisch recht. De Wet van 28 maart 2007 op het erfrecht van de langstlevende wettelijk samenwonende	230
	1.	Situering	230
	2.	Beperking tot wettelijk samenwonenden	232
	3.	Kwalificatie van het erfrecht van de langstlevende wettelijk samenwonende	235
	4.	Vruchtgebruik op het onroerend goed dat tijdens het samenwonen het gezin tot gemeenschappelijke verblijfplaats diende	237
	a.	Voorwerp	237
	b.	Waarborgen blote eigenaars	240
	c.	Omzetting van het vruchtgebruik	240
	d.	Inbreng	242
	e.	Passief van de nalatenschap	243
	5.	Recht op huur	244
	6.	Samenloop met erfgenamen	245
	7.	Geen reservatair erfrecht	246
	8.	Reserve van de ascendenten	246
	9.	Onderhoudsverplichtingen ten laste van de langstlevende wettelijk samenwonende	247
	10.	Evaluatie	248
IV.		Wat brengt de toekomst?	249
V.		Besluit	252